

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 594/2020-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. decembra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] zastúpenej Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Richard Bauer, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 37 ods. 1 a čl. 40 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 14 ods. 3 písm. g) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018, postupom a rozsudkom Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 10. apríla 2019 a postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 To 6/2019 z 21. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 37 ods. 1 a čl. 40 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 14 ods. 3 písm. g) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018, postupom a rozsudkom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 10. apríla 2019 a postupom a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 6/2019 z 21. novembra 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že prokurátorka Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) podala na sťažovateľku obžalobu pre spáchanie zločinu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, o ktorej rozhodol špecializovaný súd rozsudkom sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 18. októbra 2017 tak, že sťažovateľku podľa § 285 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) spod obžaloby oslobodil.

Proti tomuto rozsudku špecializovaného súdu podala prokurátorka úradu špeciálnej prokuratúry odvolanie v neprospech sťažovateľky, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako odvolací súd napadnutým rozsudkom sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b), c), e), ods. 3 Trestného poriadku predmetný rozsudok špecializovaného súdu zrušil a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku trestnú vec sťažovateľky vrátil špecializovanému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Následne špecializovaný súd napadnutým rozsudkom sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 10. apríla 2019 rozhodol tak, že sťažovateľku uznal vinnou zo spáchania zločinu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a účasti na trestnom čine, pre ktorý už boli odsúdení pôvodne spoluobžalovaní sťažovateľky ([REDACTED] a [REDACTED]), ktorý mala spáchať vo forme pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona.

Proti tomuto rozsudku špecializovaného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako odvolací súd napadnutým rozsudkom sp. zn. 5 To 6/2019 z 21. novembra 2019 tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku zamietol a súčasne vyhovel odvolaniu prokurátorky úradu špeciálnej prokuratúry a podľa § 321 ods. 1 písm. b), d) Trestného poriadku, zrušil odsudzujúci rozsudok špecializovaného súdu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku ju uznal vinnou zo spáchania zločinu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a účasti na stíhanom trestnom čine vo forme pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v úvode namieta, že konajúce všeobecné súdy v napadnutých rozsudkoch svojvoľne, arbitrárne a nezákonne, v rozpore so zisteným skutkovým stavom, pri nesprávnom právnom posúdení a za porušenia všetkých označených práv sťažovateľky v podstatnom ustálili, že sťažovateľka je vinná zo stíhaného trestného činu uvedeného v skutkovej vete výrokovej časti obžaloby prokurátorky úradu špeciálnej prokuratúry, a to vo forme pomoci na dokonanom trestnom čine, ktorého sa mali dopustiť už odsúdení spoluobžalovaní sťažovateľky podľa rozsudku špecializovaného súdu sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 18. októbra 2017 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018, pričom konajúce súdy v napadnutých rozhodnutiach skutkovú vetu sťažovateľky modifikovali takým spôsobom, že podľa jej názoru úplne zmenili, nezachovali jednotu a totožnosť stíhaného skutku, čím porušili právo sťažovateľky na spravodlivý proces, ako aj jej právo na obhajobu.

Podľa názoru sťažovateľky zo strany najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu došlo napadnutým rozsudkom sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018 aj k prekročeniu jeho právomoci, keďže v tomto zrušujúcom rozsudku najvyšší súd ako odvolací súd nedal špecializovanému súdu žiaden pokyn na vykonanie nových dôkazov či zopakovanie už vykonaných dôkazov a aj napriek tomu ako odvolací súd vyslovil právny názor o prípadnej vine sťažovateľky za pomoc na stíhanom trestnom čine, pre ktorý už boli odsúdení spoluobžalovaní. Ak najvyšší súd ako odvolací súd nedal špecializovanému súdu žiaden pokyn na vykonanie nových dôkazov či zopakovanie už vykonaných dôkazov, nemohol bez ďalšieho obmedzenie vyplývajúce z § 322 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku „obchádzať“ vyslovením záväzného pokynu súdu prvého stupňa, k akým konkrétnym skutkovým a právnym záverom má na podklade nezmeneného skutkového stavu „dospieť“. Uvedený postup najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu je podľa názoru sťažovateľky v rozpore s § 322 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku a zároveň v rozpore s právom sťažovateľky na obhajobu, ako aj v rozpore s jej právom súdnu ochranu a právom na spravodlivý proces.

4. Sťažovateľka zároveň namieta samotné skutkové a právne závery odsudzujúceho rozsudku špecializovaného súdu sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 10. apríla 2019 a odsudzujúceho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 6/2019 z 21. novembra 2019, na ktorých tieto súdy založili jej uznanie viny a uloženie trestu, ktoré považuje za svojvoľné, nezákonné a arbitrárne a súčasne porušujúce všetky ňou označené práva.

Sťažovateľka v tejto súvislosti namieta, že je v rozpore s právom na spravodlivý proces, ako aj v rozpore s jej právom na obhajobu, aby niektorým častiam jej výpovedí konajúce súdy bez rozumného zdôvodnenia uverili a iným nie, resp. bez relevantného odôvodnenia selektovali, ktorým uveria a ktorým nie.

Sťažovateľka taktiež nesúhlasí so skutkovými a s právnymi závermi konajúcich súdov, v zmysle ktorých v úmysle spáchať predmetný trestný čin konala v procese predmetného verejného obstarávania s vedomím, že tento je zmanipulovaný. Sťažovateľka namieta aj skutkové a právne závery konajúcich súdov, že v úmysle spáchať predmetný trestný čin pomohla vytvoriť dokumentáciu k predmetnému verejnému obstarávaniu a že poskytla fyzickú a intelektuálnu pomoc, aby spoluobžalovaní mohli svoju trestnú

činnosť vykonať čo najúčinnejšie, pričom podľa názoru sťažovateľky jej nebol preukázaný nepriamy úmysel. Podľa názoru sťažovateľky skutkový a právny záver konajúcich súdov vyjadrený v odsudzujúcich rozsudkoch, že sťažovateľka bola uzrozumená, a teda konala v nepriamom úmysle, je v rozpore s vykonaným dokazovaním. Sťažovateľka namieta, že skutkové a právne závery konajúcich súdov sú vadné a v rozpore so zásadnou *in dubio pro reo*, pretože neaplikujú v prospech sťažovateľky ako obžalovanej tú najpriaznivejšiu verziu zisteného skutkového deja, ktorý sa mal v objektívnej realite odohrať a ktorý bol preukázaný vykonaným dokazovaním, a ani neaplikujú tú najpriaznivejšiu právnu kvalifikáciu za takto zistený skutok, ako to bolo v oslobodzujúcom rozsudku.

5. Osobitne sťažovateľka namieta, že jej odsúdenie je založené na nezákonných dôkazoch, pričom možno zhrnúť, že podľa názoru sťažovateľky vecný dôkaz v podobe „... *osobného počítača* [REDAKČIA]...“ a tiež vecné dôkazy v podobe „... *počítačových údajov nachádzajúcich sa v osobnom počítači* [REDAKČIA]...“ nebolo možné použiť v trestnom konaní, pretože ide o dôkazy získané nezákonným spôsobom, pričom absolútna neúčinnosť týchto dôkazov sa preniesla aj na ostatné súvisiace dôkazy (znalecký posudok, súvisiace listinné dôkazy, výpovede a vyjadrenia sťažovateľky, spoluobžalovaných a svedkov k týmto vecným dôkazom).

6. Sťažovateľka napokon osobitne namieta aj výroky napadnutých odsudzujúcich rozsudkov špecializovaného súdu a najvyššieho súdu, ktoré sa týkajú jej uloženého trestu, pričom ich považuje za svojvoľné, nezákonné a arbitrárne, vychádzajúce z nesprávnych skutkových zistení a z nezákonných a nulitných dôkazov.

7. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľky [REDAKČIA] zaručené jej v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v čl. 6 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a tiež v čl. 37 ods. 1 a čl. 40 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v čl. 14 ods. 3 písm. g) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5To 6/2019 a jeho rozsudkom sp. zn. 5To 6/2019 zo dňa 21. novembra 2019, porušené boli.

2. Základné práva sťažovateľky [REDAKOVANÉ] zaručené jej v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v čl. 6 ods. 1 a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a tiež v čl. 37 ods. 1 a čl. 40 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v čl. 14 ods. 3 písm. g) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2T/24/2016 a jeho rozsudkom sp. zn. PK-2T/24/2016-6719 zo dňa 10. apríla 2019, porušené boli.

3. Základné práva sťažovateľky [REDAKOVANÉ] zaručené jej v čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v čl. 6 ods. 1 a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a tiež v čl. 37 ods. 1 a čl. 40 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v čl. 14 ods. 3 písm. g) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 2/2018 a jeho rozsudkom sp. zn. 5To 2/2018 zo dňa 15. novembra 2018, porušené boli.

4. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 To 6/2019 zo dňa 21. novembra 2019, rozsudok Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-2T/24/2016-6719 zo dňa 10. apríla 2019 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5To 2/2018 zo dňa 15. novembra 2018 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky a Špecializovaný trestný súd sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľke [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 450,28 EUR (slovom štyristopäťdesiat eur a dvadsaťosem centov), a to na účet jej právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie Bauer s.r.o., Dénešova 19, 040 23 Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde je návrh na začatie konania neprípustný, ak to ustanovuje zákon o ústavnom súde v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2.

15. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

16. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

Sťažovateľkou označené referenčné právne normy

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

19. Podľa čl. 37 ods. 1 listiny každý má právo odoprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe.

20. Podľa čl. 40 ods. 4 listiny obvinený má právo odoprieť výpoveď; tohto práva ho nemožno nijakým spôsobom pozbaviť.

21.1 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

21.2 Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

21.3 Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva: a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu; b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby; c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú; d) vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe; e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

22. Podľa čl. 14 ods. 3 písm. g) medzinárodného paktu každý, kto je obvinený z trestného činu, nesmie byť nútený svedčiť proti sebe alebo priznať vinu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

23. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľky je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

24. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, základných práv podľa čl. 37 ods. 1 a čl. 40 ods. 4 listiny, práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru a práva podľa čl. 14 ods. 3 písm. g) medzinárodného paktu postupom a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018, postupom a rozsudkom špecializovaného súdu sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 10. apríla 2019 a postupom a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 6/2019 z 21. novembra 2019, pričom podľa názoru sťažovateľky k porušeniu ňou označených práv malo dôjsť tým, že

- konajúce všeobecné súdy v napadnutých rozsudkoch svojvoľne, arbitrárne a nezákonne, v rozpore so zisteným skutkovým stavom, pri nesprávnom právnom posúdení a za porušenia všetkých označených práv sťažovateľky v podstatnom ustálili, že sťažovateľka je vinná zo stíhaného trestného činu,

- jej odsúdenie je založené na nezákonných dôkazoch,

- výroky napadnutých odsudzujúcich rozsudkov, ktoré sa týkajú jej uloženého trestu, sú svojvoľné, nezákonné a arbitrárne, vychádzajúce z nesprávnych skutkových zistení a z nezákonných a nulitných dôkazov.

25. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

26. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

27. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti ako oneskorene podanú [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde], v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

III.1 K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky postupom a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018

28. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľky, z jej príloh a zo zistení ústavného súdu pri príprave jej predbežného prerokovania vyplýva, že sťažovateľkou napadnutý rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018 nadobudol právoplatnosť 15. novembra 2018.

29. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi.

30. Zmeškanie dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti v zmysle § 124 zákona o ústavnom súde neumožňuje zákon o ústavnom súde odpustiť, pričom ide o zákonom ustanovený dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde].

31. Sťažovateľkou napadnutý rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018, ktorým najvyšší súd zrušil oslobodzujúci rozsudok špecializovaného súdu sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 18. októbra 2017 a vec mu vrátil na ďalšie prejednanie, nadobudol v zmysle § 183 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku právoplatnosť dňom rozhodnutia, t. j. 15. novembra 2018, keďže Trestný poriadok proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu nepripúšťa ďalší riadny opravný prostriedok.

32. Ústavná sťažnosť sťažovateľky z 23. marca 2020 doručená ústavnému súdu 24. marca 2020 je tak podaná zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti, keďže napadnutý rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018 nadobudol právoplatnosť 15. novembra 2018, t. j. takmer rok a pol pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, v dôsledku čoho ústavnú sťažnosť vo vzťahu k sťažovateľkou napadnutému rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018 nemožno zjavne považovať za podanú včas.

Zároveň ani sťažovateľka v ústavnej sťažnosti netvrdí, že by jej písomné vyhotovenie rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018 bolo doručené tak, že by jej lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu bola zachovaná.

33. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 2/2018 z 15. novembra 2018 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

III.2 K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky postupom a rozsudkom špecializovaného súdu sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 10. apríla 2019

34. Vo vzťahu k namietanému rozsudku špecializovaného súdu sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 10. apríla 2019 ústavný súd konštatuje, že z čl. 127 ods. 1 stavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti

zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu.

Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody.

Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

35. Sťažovateľka podala proti rozsudku špecializovaného súdu sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 10. apríla 2019 odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 5 To 6/2019 z 21. novembra 2019. Sťažovateľka teda využila možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému rozsudku špecializovaného súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka mala k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich základných práv (ktorý aj využila), o ktorom bol oprávnený rozhodnúť najvyšší súd ako odvolací súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

36. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti rozsudku špecializovaného súdu sp. zn. PK-2 T 24/2016 z 10. apríla 2019 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.3 K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky postupom a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 6/2019 z 21. novembra 2019

37. Pokiaľ ide o sťažovateľkou napadnutý postup a rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 6/2019 z 21. novembra 2019, ústavný súd opätovne konštatuje, že jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity.

Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013, IV. ÚS 68/2020 a i.).

38. Konceptia konania o ústavnej sťažnosti je totiž založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Jedinú výnimku z tohto pravidla predstavuje § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky nápravy, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti netvrdila, tým menej preukazovala.

39. Ústavná sťažnosť teda má byť podávaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci, hlavne všeobecných súdov. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušeniu ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (IV. ÚS 68/2020).

40. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Inak povedané, prípustnou je ústavná sťažnosť nielen vtedy, ak sťažovateľ podal opravný prostriedok, ale tiež (a najmä), ak konanie pred všeobecnými súdmi už skončilo, a preto jeho výsledok môže byť preskúmaný ústavným súdom, a to výhradne z hľadiska ochrany ústavou zaručených základných práv a slobôd, ktoré neboli rešpektované ostatnými orgánmi verejnej moci. Pokiaľ právny predpis ustanovuje, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie (IV. ÚS 68/2020).

41. Pokiaľ ide o možnosť vyčerpania ďalších prostriedkov nápravy, sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla:

«Z dôvodu, že sťažovateľka rozsiahlo namieta najmä nesprávne zistený skutkový stav a pochybenia s tým spojené, dovolanie proti odsudzujúcemu rozsudku porušovateľa v I. rade nateraz nepodala, a žiada o ochranu svojich práv ústavný súd, a to tiež z toho

podstatného dôvodu, že nie je oprávnená a nemá k dispozícii dovolací dôvod „na namietanie nesprávne zisteného skutkového stavu“ dovolaním v zmysle príslušných ustanovení TrP., čo môže len Minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj ako „minister“), pričom podnet jeho osobe z jej strany nie je účinným prostriedkom nápravy.»

42. V súvislosti s uvedeným ústavný súd konštatuje, že je síce pravdivé tvrdenie sťažovateľky, že Trestný poriadok jej neumožňuje podať dovolanie z dovolacieho dôvodu „na namietanie nesprávne zisteného skutkového stavu“, avšak, vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky, resp. vychádzajúc zo sumára skutočností tvrdených sťažovateľkou v jej ústavnej sťažnosti, je zároveň nepochybné, že sťažovateľka nevyčerpala všetky prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej označených základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 6/2019 z 21. novembra 2019 môže podať dovolanie z iných dôvodov, ktoré Trestný poriadok pripúšťa, a to:

Sťažovateľkou tvrdená argumentácia vyčítajúca konajúcim súdom nesprávne právne posúdenie (bližšie pozri bod 3 odôvodnenia tohto uznesenia), resp. spochybňujúca právne závery konajúcich súdov (bližšie pozri bod 4 odôvodnenia tohto uznesenia) smeruje k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku („rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia“).

Sťažovateľkou tvrdená argumentácia o porušení jej práva na obhajobu konajúcimi súdmi (bližšie pozri body 3 a 4 odôvodnenia tohto uznesenia) smeruje k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku („zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu“).

Sťažovateľkou tvrdená argumentácia o založení jej odsúdenia na nezákonných dôkazoch (bližšie pozri bod 5 odôvodnenia tohto uznesenia) smeruje k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku („rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“).

Napokon sťažovateľkou tvrdená argumentácia o nezákonnosti výrokov napadnutých rozsudkov týkajúcich sa uloženého trestu (bližšie pozri bod 6 odôvodnenia tohto uznesenia)

smeruje k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku („bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa“).

43. Je pritom samozrejmé, že naznačené posúdenie vykonal ústavný súd len z hľadiska zisťovania podmienok konania o ústavnej sťažnosti (jej prípustnosti) pri konštatácii konkrétneho obsahu podaného návrhu a zároveň aj použiteľného prostriedku na ochranu základného práva (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania dovolania by bola formulácia dovolacích námietok v plnom rozsahu záležitosťou obhajoby (m. m. IV. ÚS 68/2020).

Sťažovateľka pritom dovolanie stále môže podať, keďže lehota na podanie dovolania v prospech obvineného je tri roky od doručenia rozhodnutia obvinenému (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku).

44. Ústavný súd zároveň uznáva, že sťažnostná argumentácia sťažovateľky bola široká a, pokiaľ ide o časť argumentácie o nesprávne zistenom skutkovom stave, zrejme aj presahovala rozsah dovolacích dôvodov už naznačených. Avšak samotná skutočnosť, že sťažovateľka môže podať dovolanie, v tomto momente vylučuje, aby sa ústavnou sťažnosťou sťažovateľky mohol ústavný súd meritórne zaoberať. Totiž meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavným súdom v situácii, keď nevyužila právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý jej zákon účinne poskytuje, t. j. nepodala dovolanie, hoci ho podať mohla, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Skutočnosť, že sťažovateľka nevyužila účinný zákonný opravný prostriedok, ktorý mala k dispozícii zakladá nepripustnosť jej ústavnej sťažnosti (m. m. IV. ÚS 334/2020).

45. Ústavný súd zároveň pre úplnosť konštatuje, že aj v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania by lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bola považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu, ktorým rozhodoval v odvolacom konaní, keďže v zmysle

§ 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde platí, že v prípade, ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

46. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia označených práv postupom a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 6/2019 z 21. novembra 2019 ako neprípustnú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

47. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

48. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu